

รายงานการประชุม
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓

วันศุกร์ที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

กรรมการผู้มาประชุม

๑. ร้อยเอก ธรรมนัส	พรหมเผ่า	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
๒. นายพิศาล	พงศาพิชน์	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	กรรมการ
๓. นายสุชาติ	สินรัตน์	รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ (แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์)	กรรมการ
๔. นายทรงกลด	สว่างวงศ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ช่วยราชการ สป.มท. (แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย)	กรรมการ
๕. นายศักดิ์ชัย	ไชยพุทธ	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์ (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์)	กรรมการ
๖. นายมรกต	วิเลิศปรีชาตระกูล	ผู้อำนวยการกองนิติการ (แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน)	กรรมการ
๗. นายพลเชษฐ์	ตราโช	รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (แทนเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)	กรรมการ
๘. นายอาชว์ชัยชาญ	เลี้ยงประยูร	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร)	กรรมการ
๙. นายสถาพร	ใจอารีย์	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน (แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	กรรมการ
๑๐. นายไบน้อย	สุวรรณชาติรี	รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)	กรรมการ
๑๑. นายจุมพฏ	ชอบธรรม	ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้ (แทนอธิบดีกรมป่าไม้)	กรรมการ
๑๒. นางวิไลรัตน์	อักษรพันธ์	ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ (แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)	กรรมการ

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ตามมติ คปก. ครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ มอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการกฎหมายและระเบียบ เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาเรื่อง การตกทอดทางมรดกสิทธิ กรณีผู้รับบุตรบุญธรรมตาย ก่อนครบระยะเวลาตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และคณะอนุกรรมการกฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้มีมติอนุมัติให้นางสาววาสนา บุญคำ ได้รับมรดกสิทธิ การเช่าที่ดินแปลงที่ ๑๖ กลุ่มที่ ๙๑ เนื้อที่ ๒๓-๑-๖๘ ไร่ โดยให้ ส.ป.ก.ปทุมธานี ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน การสละสิทธิของทายาททุกคนให้ครบถ้วนก่อนทำสัญญาเช่าต่อไป

ประเด็นที่น่าเสนอ

เพื่อโปรดทราบมติคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ให้นางสาววาสนาฯ รับมรดกสิทธิ ในที่ดินแปลงเลขที่ ๑๖ กลุ่มที่ ๙๑ เนื้อที่ประมาณ ๒๓-๑-๖๘ ไร่ ทั้งแปลง

มติคณะกรรมการ รับทราบมติคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ให้นางสาววาสนาฯ รับมรดกสิทธิ ในที่ดินแปลงเลขที่ ๑๖ กลุ่มที่ ๙๑ เนื้อที่ประมาณ ๒๓-๑-๖๘ ไร่ ทั้งแปลง

เรื่องที่ ๕.๘ การปรับปรุง แก้ไข และยกร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรรมการและเลขานุการฯ ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมบางประการของ ส.ป.ก. ไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมให้เกษตรกรหรือผู้ที่ประสงค์จะเป็นเกษตรกร ซึ่งเป็นผู้ยากจนได้เข้าถึงกระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อีกทั้งยังขาดบทบัญญัติกำหนดมาตรการในการ ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ทำให้การทำงานของ ส.ป.ก. ขาดความคล่องตัว และส่งผลกระทบต่อเกษตรกร ตลอดจนเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามแนวนโยบายการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายให้มีความทันสมัย ยิ่งขึ้น มีความชัดเจน ยึดหยุ่น สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และช่วยเหลือผู้ไร้ที่ดิน ทำกินได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

ข้อเท็จจริง

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินการจัดประชุม สัมมนาหลักสูตร “การทบทวนกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ โรงแรมอัมพวาน่านอน ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จึงขอสรุปผลการประชุมสัมมนา ดังนี้

๑. การปรับปรุง แก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๑.๑ แก้ไขคำนิยาม

- การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- เกษตรกร
- เกษตรกรรม

ให้ ส.ป.ก. มีความสามารถในการจัดที่ดินในกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน และการจัดที่ดินแปลงเกษตรกรรมให้กับเกษตรกรที่ทำประโยชน์อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามความเป็นจริงในปัจจุบัน และเพิ่มเติมประเภทของเกษตรกรรม ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

๑.๒ ยกเลิกอำนาจการจัดซื้อที่ดินโดยการเวนคืน และให้กำหนดการจัดซื้อที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๑.๓ กองทุนการปฏิรูปที่ดิน กำหนดบทบัญญัติให้ขยายแหล่งรายได้และกำหนดรายจ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินให้ครอบคลุมกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินทุกมิติ รวมทั้งมีอำนาจจ่ายค่าชดเชยที่ดินที่เกษตรกรผู้ได้รับอนุญาตฯ ประสงค์จะคืนที่ดินกลับคืนมาเป็นของ ส.ป.ก.

๑.๔ แก้ไขปรับปรุงมาตรา ๓๙ จากการโอนสิทธิหรือตกทอดทางมรดกที่ต้องออกเป็นกฎกระทรวง เปลี่ยนเป็นออกโดยคณะกรรมการกำหนด

๒. เพิ่มเติมจากราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ฉบับปัจจุบัน)

๒.๑ นำบทบัญญัติตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๖/๒๕๕๙ มาปรับใช้เป็นมาตรการบังคับทางกฎหมายในการเตรียมการจัดที่ดิน

๒.๒ ให้จำแนกประเภทที่ดิน และการบริหารจัดการที่ดินเป็น ๓ ประเภท คือ

- พื้นที่เหมาะสมกับเกษตรกรรม (คุ่มครองถาวร)
- พื้นที่ประกอบเกษตรกรรมแต่ไม่คุ่มค่า
- พื้นที่มีสภาพชุมชนตามความเป็นจริง

๒.๓ กำหนดบทบัญญัติการเก็บค่าธรรมเนียมจากการจัดที่ดิน เช่น ค่าธรรมเนียมการรังวัดสอบเขต การรังวัดข้อพิพาท การรังวัดกิจการอื่น ๆ เป็นต้น

๓. กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กำหนดการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ ให้ครอบคลุมการพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. สามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แก่เกษตรกรในเขตพื้นที่เหมาะสมแก่เกษตรกรรมอย่างเต็มศักยภาพ

๔. การควบคุม (บทกำหนดโทษ) กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมาย เมื่อฝ่าฝืนหรือกระทำความผิดกฎหมายและระเบียบหลังจากได้รับการจัดที่ดินแล้ว โดยกำหนดบทลงโทษทางปกครอง ทางแพ่ง และทางอาญา

ประเด็นที่น่าเสนอ

เพื่อโปรดทราบการปรับปรุง แก้ไข และยกร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มติคณะกรรมการ รับทราบการปรับปรุง แก้ไข และยกร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ ๖.๑ พิจารณาทบทวนประเภทกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายวิรัชชัย นาควิบูลย์วงศ์) ได้นำเสนอว่า ในคราวการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓ ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้การจัดที่ดินในกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินเกิดประสิทธิภาพในการทำงานสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรและความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

ความเป็นมา

๑. การจัดที่ดินเพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (มาตรา ๓๐ วรรคห้า บัญญัติว่านอกจากการจัดที่ดินให้แก่บุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินหรือสงฆ์หรือมรดกให้แก่บุคคลใดเข้า เช่าซื้อ ซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาได้ ทั้งนี้ ตามขนาดการถือครองในที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควร ซึ่งต้องไม่เกินห้าสิบไร่ ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้ได้รับอนุญาตถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี) จะดำเนินการได้เฉพาะกิจการตามประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น

๒. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ และ (ฉบับที่ ๒) ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓ กำหนดลักษณะของกิจการที่สามารถยื่นขออนุญาตรับการจัดที่ดินตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า ดังนี้

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓
วันศุกร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

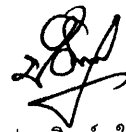
เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

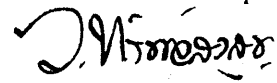
(นายสุชุม ครุณาสวัสดิ์)
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
ผู้จดยรายงานการประชุม

(นางรัชฎา ปวงคำ)
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ
ผู้จดยรายงานการประชุม

(นายประดิษฐ์ ใจรังษี)
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นายวินะโรจน์ ทรัพย์สงสุข)
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม